

Roemrijke historie Veenlust herleeft in nieuw Veenlust

Van onze verslaggever
René Hut

■ VEENDAM – Veenlust. Een naam die onlosmakelijk is verbonden met Veendam. Veenlust roept bij heel veel mensen herinneringen op aan vroeger. Aan de sociëteit, het hotel, het theater. Veenlust is geworden tot een mythe in Veendam. Veel Veendamers hebben er een haat-liefdeverhouding mee. Veenlust is echter niet alleen maar verleden, het is ook het heden en de toekomst.

Op de plek waar ooit een in het oog springend cultuurpaleis met exotische uitstraling stond, staat tegenwoordig een eveneens veelbesproken appartementencomplex met dezelfde naam. In een permanente expositie in dit nieuwe gebouw herleeft de rijke historie van het oude Veenlust.

Het initiatief om het wel en wee van het vroegere Veenlust prominent in beeld te brengen in de ontvangsthal van het nieuwe appartementen- en winkelcomplex in het hartje van Veendam komt van Hans Boiten (72). Hij is één van de bewoners van het nieuwe Veenlust en zeer geïnteresseerd in de geschiedenis van zijn geboorteplaats Veendam in het algemeen en Veenlust in het bijzonder. „Ik ben geboren op een steenworp afstand van Veenlust”, vertelt Boiten. „Als kind klom ik regelmatig over de schutting om in de mooie tuin van de sociëteit te spelen. Ook gingen we in onze jeugd stiekem de bioscoop in waar we vanachter een bank alle films konden zien.”

Impuls

Het levensverhaal van Veenlust, zo heeft Boiten uitgezocht, begon bijna drie eeuwen gele-

den. Het fraaie buitenhuis langs het Oosterdiep krijgt dan de naam Veenlust. Het landgoed waarop Veenlust staat is zeer omvangrijk en strekt zich uit over het gebied waar tegenwoordig het winkelcentrum is gevestigd. In 1883 krijgt Veenlust een nieuwe impuls. Een vermogende groep Veendamers, die dan het landgoed beheert, koopt op de wereldtentoonstelling in Amsterdam het fraaie Duitse houten restaurant dat daar is opgebouwd en bouwt het stukje voor stukje weer op in Veendam.

Veenlust wordt zo een pronkstuk in de Veenkoloniën en krijgt de rol van cultuurcentrum. Eerst via een besloten sociëteit waar voor de gewone Veendammer geen plaats is, vanaf 1929 wordt het een voor iedereen toegankelijke culturele ontmoetingsplaats. Door diverse verbouwingen en uitbreidingen verliest Veenlust weliswaar zijn excentrieke karakter, het blijft wel een pand waar menig inwoner van de provincie Groningen of van daarbuiten over de vloer komt. In het theater, de bioscoop of het hotel. Toch moet Veenlust uiteindelijk het loodje leggen doordat het complex niet rendabel genoeg blijkt. De zaak gaat dicht en alsof dat al niet erg genoeg is voor de Veendamers wordt het complex eind jaren negentig van de afgelopen eeuw door brand ook nog eens compleet in de as gelegd.

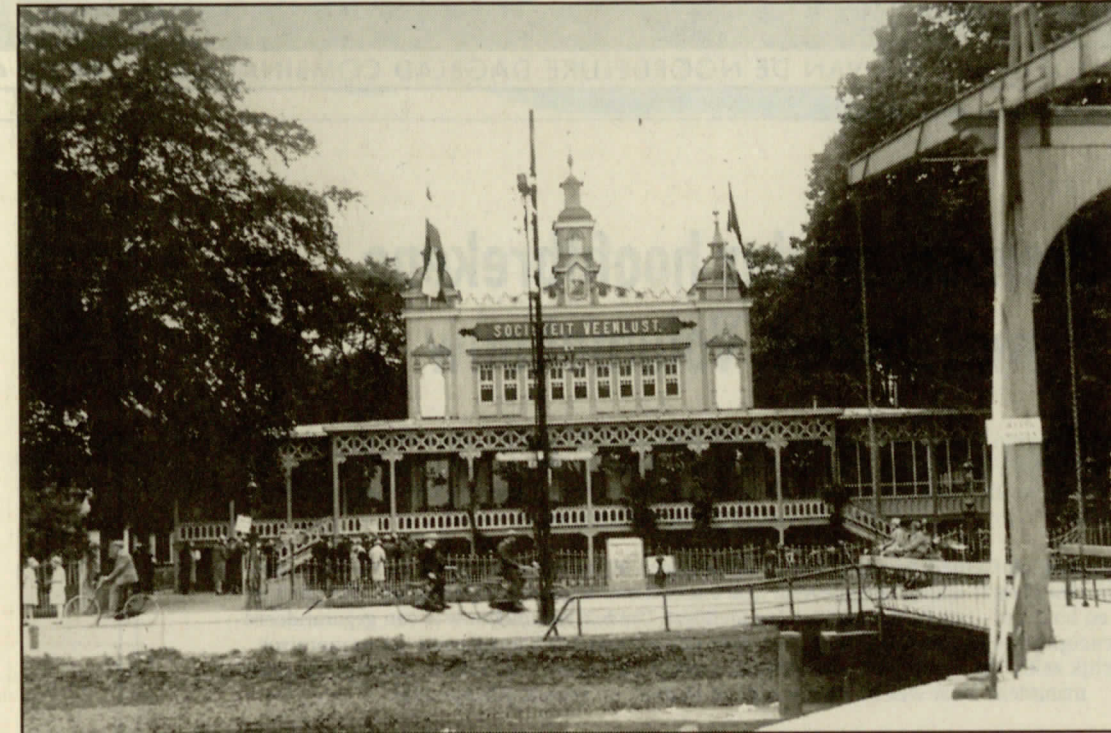
De plannen om op de plek van Veenlust een nieuw theatervoorziening te bouwen komen mede door een gebrek aan politieke steun niet van de grond en

uiteindelijk wordt op de historische plaats een vijf etages tellend appartementencomplex gebouwd met onderin winkels en kantoren. Qua bouwstijl opvallend, want het gebouw krijgt de vorm van een trap en ook veelbesproken doordat het door de donkere kleur steen oogt als een massief blok beton. En dat op de plek waar ooit het zo fraaie Veenlust stond als blikvanger.

Gevoelens

„De één vindt het lelijk, de ander vindt het ontzettend lelijk”, zo typeert Hans Boiten de veel heersende gevoelens. „Ik vond het zelf eerst ook helemaal niks en was er eigenlijk ook op tegen dat het gebouw op deze plek kwam. Eigenlijk best een beetje vreemd dus, dat ik hier nu zelfs woon.” Boiten werd ‘bekeerd’ toen hij uit pure nieuwsgierigheid en met een nodige dosis scepsis eens een kijkje nam in de nieuwbouw. „Van buiten mag het pand dan niet zo mooi ogen, van binnen is het prachtig.”

Inmiddels woont Boiten samen met zijn vrouw naar volle tevredenheid in één van de ruime appartementen en heeft hij zich neergelegd bij het verdwijnen van het door hem en veel andere zo geliefde Veenlust. „Je kunt de tijd niet weer terugdraaien. Veenlust zoals het was, komt nooit weer terug.” Maar vergeten zal het oude Veenlust niet worden. Mede dankzij Boiten. De door hem samengestelde permanente foto-expositie wordt vanmiddag officieel geopend in het nieuwe Veenlust.

▲ Veenlust zoals het er uitzag aan het begin van de twintigste eeuw. 49 23.2.02

▲ Een in het oog springend appartementencomplex is verrezen op de plaats van het vroegere Veenlust. Foto: Eric Koch